

DEN EUROPÆISKE UNION

Regionsudvalget

ÅRSRAPPORT OM NÆRHEDSPRINCIPPET 2013

– Resumé –

ÅRSRAPPORT OM NÆRHEDSPRINCIPPET 2013

– Resumé –

I sin tale om unionens tilstand i 2013 understregede kommissionsformand José Manuel Barroso vigtigheden af intelligent lovgivning og erklærede, at Den Europæiske Union bliver nødt til at være: *"Stor når det handler om de store ting og mindre, når det handler om de små ting"*. Han understregede vigtigheden af nærhedsprincippet og gav udtryk for, at *"nærhed ikke er et teknisk begreb. Det er et fundamentalt demokratisk princip. En stadig tættere union mellem de europæiske borgere kræver, at beslutninger tages så åbent som muligt og så tæt på borgerne som muligt"*¹.

For Regionsudvalget er det vigtigt at sikre og facilitere en effektiv gennemførelse af nærhedsprincippet, og udvalget stræber mod at blive et referencepunkt, når det gælder nærhedsprincippet inden for EU. Det er sket gennem hele 2013, når udvalget har gennemført tiltag som led i dets nærhedsarbejdsprogram, hvilket afspejler sig i den fjerde Årsrapport om nærhedsprincippet. Derudover arbejdede Regionsudvalget i 2013 på at oprette en aftale² med Europa-Parlamentet, der også omfatter et samarbejde om sikring af nærhedsprincippets overholdelse.

I 2012 ændrede Regionsudvalget sin strategi for overvågning af nærhedsprincippet ved at lave om på den administrative praksis og gennem etableringen af en samlet indsats for overvågningen. 2013 var det første år, hvor de nye tiltag blev omsat til praksis. Den vigtigste nyskabelse for Regionsudvalget i 2013 inden for overvågning af nærhedsprincippet var vedtagelsen og gennemførelsen af dets første nærhedsarbejdsprogram³. Arbejdsprogrammet indeholdt fire initiativer⁴ udvalgt fra Kommissionens arbejdsprogram på baggrund af visse kriterier⁵. Disse skulle overvåges med et særligt blik på deres overholdelse af nærhedsprincippet.

1 http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-13-684_da.htm.

2 Samarbejdsaftale mellem Europa-Parlamentet og Regionsudvalget undertegnet den 5. februar 2014.

3 CdR 2336/2012 fin, vedtaget af RU-præsidiets den 30. januar 2013.

4 1. Revision af affaldspolitikken og -lovgivningen, 2. Havnepakken (erstattede Det Blå Bælte-initiativet, som var blevet udvalgt i første omgang), 3. Pakken for mobilitet i byerne, 4. Elektronisk fakturering i forbindelse med offentlige udbud, 5. Miljø-, klima- og energivurderingsrammer for ukonventionel kulbrinteudvinding.

5 a) Initiativerne skal være af klar politisk interesse for de lokale og regionale myndigheder.

b) Initiativerne skal falde ind under de lokale og regionale myndigheders kompetenceområder.

c) Initiativerne skal have en potentiel nærhedsdimension.

Overvågede initiativer og nærhed i Regionsudvalgets udtalelser

- **Revision af affaldspolitikken og -lovgivningen:** Nærhedsekspertergruppen og nærhedsovervågningsnetværket blev hørt om disse emner, eftersom de lokale og regionale myndigheder er ansvarlige for gennemførelsen af EU's affaldslovgivning i de fleste medlemsstater⁶. Høringen fik trukket en række vigtige nærheds- og proportionalitetsrelaterede elementer frem i lyset, og de blev del af Regionsudvalgets udtalelse⁷.
- **Havnepakken⁸:** Da der var bekymring over, at forslaget muligvis ikke tog tilstrækkeligt hensyn til særlige lokale og regionale forhold i Europa, gennemførte REGPEX en høring af regionale parlamenter og regeringer om nærheds- og proportionalitetsrelaterede spørgsmål. Det skete parallelt med otte ugers-perioden i ordningen for tidlig varsling⁹. Konklusionen var, at nærhedsprincippet var blevet overholdt, selvom der blev fundet nogle forbehold i relation til proportionalitetsprincippet. Desuden arrangerede Regionsudvalget og ESPON¹⁰ i fællesskab en workshop om territorial konsekvensanalyse, hvilket var første gang, at Regionsudvalget deltog i territoriale konsekvensanalyser ved hjælp af Quick Scan-metoden.
- **Elektronisk fakturering i forbindelse med offentlige udbud¹¹:** På grund af de udgifter og administrative byrder, som kunne være konsekvenser af dette initiativ på lokalt og regionalt plan, blev der på foranledning af REGPEX gennemført en høring af de regionale parlamenter og regeringer om nærheds- og proportionalitetsrelaterede spørgsmål. Dette skete parallelt med ordningen for tidlig varsling¹². De fleste bidrag konkluderede, at nærhedsprincippet var overholdt, men der blev på trods heraf rejst nogle spørgsmål – særligt i forhold til proportionalitetsprincippet. Det blev særligt fremhævet, at forslaget ikke i tilstrækkelig grad inddrog de lokale og regionale myndigheders perspektiver.
- **Pakken for mobilitet i byerne:** Regionsudvalget og Kommissionen arrangerede i fællesskab en konsekvensanalyseworkshop med deltagelse af lokale og regionale myndigheder. Eksperterne i workshoppen konkluderede blandt andet, at det ville være for tidligt at indføre obligatoriske krav, men at det kunne være meget interessant at indføre fælles indikatorer og benchmarking for byer. Efter initiativet blev offentliggjort i slutningen af 2013, er det blevet gjort til en del af Arbejdsprogrammet for nærhedsprincippet i 2014.
- **Ukonventionel kulbrinteudvinding:** Dette initiativ er forsinket og blev først offentliggjort i januar 2014. Det er også blevet en del af Arbejdsprogrammet for nærhedsprincippet i 2014.

6 [CoR – Waste Consultation Report.](#)

7 CdR 1617/2013.

8 CdR 3610/2013.

9 [CoR - Ports Package.](#)

10 Det europæiske observationsnetværk for territorial udvikling og samhørighed.

11 CdR 5277/2013.

12 [CoR - E-invoicing in public procurement.](#)

Herudover er nærhedsekspertergruppen blevet hørt uden for rammerne af arbejdsprogrammet om forberedelsen af en initiativudtalelse om *Decentraliseringsprocessen i EU og det lokale og regionale selvstyres rolle i EU's politiske beslutnings- og gennemførelsesproces*¹³.

Regionsudvalget har altså bidraget til Kommissionens konkrete konsekvensanalyser via resultaterne af workshopperne om Havnepakken og Pakken om mobilitet i byerne, som fokuserede på den territoriale dimension af de foreslåede tiltag. Herudover har udtalelsen om *Territoriale konsekvensanalyser*¹⁴ fra 2013 banet vejen for udviklingen af strategien for territoriale konsekvensanalyser, der vil blive lanceret i 2014. Regionsudvalget søger ved at engagere sig i territoriale konsekvensanalyser at bidrage til den interinstitutionelle indsats for at forbedre lovgivningsprocessen.

Analysen af nærhedsprincippet i Regionsudvalgets udtalelser i 2013 viste, at kun to af dem fremdrog betænkeligheder i forhold til, hvorvidt EU's lovgivningsinitiativer overholder nærheds- og proportionalitetsprincippet. Det drejer sig om *Revision af direktivet om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet*¹⁵ og udtalelsen om *Forslag til direktiv om rammerne for maritim fysisk planlægning og integreret kystzoneforvaltning*¹⁶. Desuden gav Regionsudvalget udtryk for bekymring over brugen af delegerede retsakter i udtalelserne om *Forordning om offentlig kontrol*¹⁷ og *Forslag til direktiv om fremstilling, præsentation og salg af tobak og tobaksrelaterede produkter*¹⁸.

Sjette konference om nærhedsprincippet

Årets vigtigste arrangement om nærhedsprincippet var den sjette konference om nærhedsprincippet¹⁹ 18. december 2013, der var arrangeret af Regionsudvalget og det tyske Forbundsråd i fællesskab. Det bragte fremtrædende repræsentanter for EU's institutioner, nationale og regionale parlamenter samt forskere sammen for at vurdere status for og virkningerne af nærhedsprincippet i EU's lovgivningsproces i tiden efter Lissabon. De vigtigste konklusioner fra dette sjette interinstitutionelle forum med deltagere fra mange niveauer, der holdes hvert andet år, var for det første, at nærhedsprincippet bruges som målestok for EU's demokratiske legitimitet og sikrer, at beslutningerne træffes på det mest passende niveau og bidrager til at forme politikkerne til fordel for alle EU-borgere. For det andet, at interinstitutionelt samarbejde om overvågning af nærhedsprincippet giver en klar merværdi og bør øges for at benytte nærhedsprincippet så effektivt som muligt.

13 CdR 2214/2012, [Consultation of the Subsidiarity Expert Group on Devolution](#).

14 CdR 29/2013, [CoR - Assessment on Territorial Impacts](#).

15 CdR 591/2013.

16 CdR 3766/2013.

17 CdR 5295/2013.

18 CdR 2062/2013.

19 [CoR - 6th Subsidiarity Conference](#).

For det tredje er nærhedsprincippet som et konstruktivt begreb blevet endnu vigtigere på grund af den stadig mere udbredte debat om, hvor grænserne går for tiltag fra EU, og det bør være i centrum for diskussionen. Regionsudvalget har udtrykt sit engagement i at fremme en "nærhedskultur" med en tydelig forbindelse til forvaltning på flere myndighedsniveauer, eftersom overvågning af nærhedsprincippet kun kan være effektiv, hvis det er baseret på ægte samarbejde med alle relevante myndighedsniveauer.

Supplerende nærhedsovervågningsaktiviteter

Regionsudvalget har yderligere opgraderet REGPEX²⁰, et webbaseret værktøj for regioner med lovgivningsbeføjelser, så det nu omfatter et interaktivt kort over regioner med lovgivningsmæssige beføjelser og detaljerede beskrivelser af hvert enkelt regionalt parlament. Det stiller også et standardskema på engelsk til rådighed til brug ved sammenfatning af nærhedsanalyser. For at evaluere erfaringerne med systemet for tidlig varsling og udbrede eksempler på bedste praksis har Regionsudvalget offentliggjort en undersøgelse om *The Subsidiarity Early Warning System of the Lisbon Treaty – the role of regional parliaments with legislative powers and other subnational authorities*²¹. Studien sammenligner og vurderer, hvordan regionale parlamenter med lovgivningsbeføjelser, andre regionale parlamentariske forsamlinger og de relevante interessenter har været inddraget i systemet for tidlig varsling i tiden efter Lissabontraktaten. Studien indeholder en beskrivelse af samarbejdsmechanismer og kortlægger bedste praksis.

Konklusioner

I 2013 blev Regionsudvalgets nærhedsovervågning yderligere konsolideret via gennemførelsen af den reviderede strategi for nærhedsovervågning. Ved at gøre brug af nyttige overvågningsværktøjer har Regionsudvalget stadfæstet sin brede tilgang til nærhedsovervågning som en opgave, der omfatter hele den politiske beslutningscyklus. Målet er at kunne sætte ind så hurtigt så muligt. Regionsudvalget har med sit første nærhedsarbejdsprogram været proaktiv i forhold til opgaven med at overvåge EU-initiativer. Den politiske styring, som styringsgruppen for nærhedsprincippet har stået for, har sammen med eksisterende overvågningsværktøjer – såsom nærhedsovervågningsnetværket, og ekspertgruppen vedrørende nærhedsprincippet og REGPEX – betydet, at Regionsudvalget har haft succes med at udføre denne opgave og forberede sig på at undersøge andre muligheder for at overvåge nærhedsprincippet. Derfor vil Regionsudvalget se på andre beslægtede områder (så som territorial konsekvensanalyse), som lokale og regionale myndigheder – og herigennem alle EU-borgere – kan drage nytte af. Målet med det næste nærhedsarbejdsprogram vil være at styrke de eksisterende samarbejdsmetoder inden for Regionsudvalget og med eksterne partnere – hvad enten der er tale om EU-institutioner, nationale parlamenter, lokale og regionale myndigheder eller foreninger.

²⁰ [CoR - REGPEX](#).

²¹ [Study *The Subsidiarity Early Warning System of the Lisbon Treaty – the role of regional parliaments with legislative powers and other subnational authorities*](#).

Nærhedsprincippet handler ikke bare om mere eller mindre lovgivning på EU-niveau. Nærhedsprincippet handler om at lovgive på det rette niveau så tæt på borgeren som muligt, og det siger sig selv, at den kløft, der har udviklet sig mellem EU og dets borgere, skal mindskes. Regionsudvalget har forpligtet sig til at deltage i skabelsen af en nærhedskultur og vil fortsat arbejde for at styrke sin overvågning af nærhedsprincippet ved at videreudvikle sine overvågningsværktøjer og styrke det interinstitutionelle samarbejde.
